

АНАЛІЗ СПЕКТРУ МІСЦЕВИХ ПРОТИГРИБКОВИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ТВАРИН

Драгомир Д.А., здобувач вищої освіти ОП «Ветеринарна медицина»
 Науковий керівник – Франчук-Крива Л.О., к.вет.н., асистент
 Одеський державний аграрний університет, м. Одеса, Україна

В умовах різних змін соціально-економічних умов, гігієнічних норм, нераціонального застосування хіміотерапевтичних і гормональних препаратів, підвищення імуносупресивних станів розвивається дисбіоз, у результаті якого людина і тварини стають більш сприйнятливими до грибкових захворювань. Відповідно до даних досліджень Чуприни М.І., Іванченко І. М., Северин Р.В. (2022) більше, ніж 85 % захворювань шкіри інфекційної етіології у собак викликається саме грибами [2]. Як зауважують Seker Esra, Dogan Nurhan (2011) найбільш частим видом грибка, що виділяють від собак та котів, є *Microsporum canis* (57,1 %), який є потенційно небезпечним для людини [5]. Крім того, у роговому шарі шкіри і волосяних фолікулах собак локалізується ліпофільний дріжджоподібний грибок *Malassezia pachydermatis*, який у випадку порушення епідермального бар'єру, при гормональних, імунних та нейрогенних патологіях призводить до розвитку себореїного дерматиту [1]. Як і інші патогенні мікроорганізми, гриби проявляють токсичну і сенсibiliзуючу дію на організм тварин, ускладнюючи перебіг хронічних процесів та сприяючи розвитку алергічних захворювань [4]. З огляду на поширеність та високу контагіозність грибкових захворювань у тварин, можна стверджувати, що протигрибкові лікарські засоби є затребуваними у ветеринарній медицині. Вибір лікарської форми, діючої речовини з протимікотичною активністю для терапії мікозів здійснюється індивідуально, з урахуванням масштабів ураження та локалізації збудника. В умовах різноманіття діючих речовин і форм випуску протигрибкових препаратів на фармацевтичному ринку, призначення лікування за мікозів стало досить складним завданням. Тому, проведення аналізу структури місцевих протигрибкових засобів для тварин на вітчизняному ветеринарному фармацевтичному ринку є актуальним напрямком.

Мета наших досліджень полягала в аналізі поширення місцевих протигрибкових засобів для тварин.

Результати досліджень. Під час дослідження було виконано аналіз Державного реєстру ветеринарних препаратів [3] станом на березень 2024 року за такими критеріями: фармакологічна група, країни-власники реєстраційного посвідчення (РП), країни-виробники та фірми-виробники. Обов'язково вивчалися лікарські форми, діючі речовини та фармакологічні властивості препаратів місцевих протигрибкових засобів.

Визначено 23 зареєстрованих торгових найменування місцевих протигрибкових засобів, що становить 1,7 % від загальної кількості зареєстрованих у Державному реєстрі ветеринарних препаратів.

У складі місцевих протигрибкових засобів домінували такі протигрибкові лікарські речовини як: клотримазол – 26 %, ністатин – 13 %, міконазол – 8,7 %. На інші протигрибкові діючі речовини та їх комбінації припадало від 4,35 до 17,4 % від загальної кількості місцевих протигрибкових препаратів (табл. 1).

Таблиця 1.

Спектр діючих речовин у місцевих протимікозних засобах

Діюча речовина	Назва препарату	Кількість (%)
Клотримазол	САНОДЕРМ, КРЕМ Сан Д, Отодерм, ТРИОСАН, ОТОФЛОКС, ОТОКСОЛАН	26
Ністатин	Орідерміл, ОТИГЕЛЬ®, Аусил	13

Міконазол	Ізотік, Суrolан	8,7
Інше	БІОПРОКС спрей (піроктоламін), Енкон (енілконазол), ПОЗАТЕКС (позаконазол), СКІНГАРД (кетоконазол), НЕПТРА (тербінафіну гідрохлорид), ЗООМКОЛ аерозоль (тіабендазол), ВЕТМІКОДЕРМ® 10 % (4-((5-(децилтіо)-4-метил-4Н-1,2,4-триазол-3-іл)-метил)морфолін), МІКОСТОП (клотримазол та саліцилова кислота), Фунгіцидно-акарицидна мазь «Ям», Мазь бактерицидно-акарицидна «Ям», МАЗЬ ЯМ-К, МАЗЬ СУПЕР-ЯМ (саліцилова кислота)	від 4,35 до 17,4

Переважаючу частку лікарських форм місцевих протигрибкових засобів становили мазі та краплі, що складало, відповідно, 34,8 та 21,7 % препаратів даної групи.

У реєстрі препаратів також зазначалась протигрибкова дія у засобах, що належать до інших фармакологічних груп, серед яких: антисептичні та дезінфікуючі, акарицидні засоби та лікарські барвники.

Серед країн-виробників місцевих протигрибкових засобів для тварин лідируюча позиція належала Україні – вітчизняні засоби склали 65 % від загальної кількості. Їх виготовлення забезпечували 9 виробників: ТОВ «БРОВАФАРМА», ТОВ «НАУКОВО ВИРОБНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО «СУЗІР'Я», АТ «Київмедпрепарат», ПАТ «Галичфарм», Приватне підприємство «O.L.KAR-АгроЗооВет-Сервіс», ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ», ТОВ «ВП «Укрзооветпромстач», ТОВ «БІОТЕСТЛАБ», ТОВ «ФІРМА КАЙ».

За кількістю випущених препаратів лідером виявилась вітчизняна компанія ТОВ «БРОВАФАРМА» – 26,7 %. На другому місці знаходилася ТОВ «ВП «Укрзооветпромстач», що виробляла 20 % препаратів зазначеної групи. На частку засобів, виготовлених іншими вітчизняними виробниками, припадало від 6,7 до 13,3 %.

Імпортні місцеві протигрибкові засоби походили із 6 країн-власників РП, серед яких першість належала Німеччині та Франції – по 25 %. При цьому частка інших країн, таких як Болгарія, Чехія, Словенія, Нідерланди, на вітчизняному фармацевтичному ринку у розрізі досліджуваної фармацевтичної групи становила лише одне торгове найменування на кожну, тобто по 12,5 %, відповідно.

Висновок. Встановлено, що основний об'єм асортименту місцевих протигрибкових засобів становлять препарати вітчизняного виробництва на основі клотримазолу, у лікарських формах мазі та крапель.

Бібліографічний список:

1. Arkhopenko, A. Y., & Ushkalov, V. O. (2021). Drizhdzhovi hryby rodu *Malassezia* za dermatolohichnykh zakhvoriuvan u tvaryn. *Naukovyi visnyk veterynarnoi medytsyny*, (1), 50-57.
2. Chuprina, I. M., Ivanchenko, I. M., & Severin, R. V. (2022). Diagnostika ta poshirennya dermatomikoziv sered sobak dribnix porid u m. Ternopoli. *Visnik Poltav's'koï derzhavnoï agrarnoi akademii*, (4), 180-185. <https://doi.org/10.31210/visnyk2022.04.22>.
3. Perelik zareiestrovanykh veterynarnykh preparativ. Reiestry (Vidkryti dani), (2024). URL: <https://dpss.gov.ua/bezpechnist-harchovih-produktiv-ta-veterinarna-medicina/reiestri>
4. Rudenko, V. V., Drozdova, A. O., & Maletska, Z. V. (2012). Vyvchennia arsenalu likarskykh zasobiv dlia likuvannia dermatoziv. *Farmatsevtychnyi zhurnal*, (3), 13-17.
5. Seker, E., & Dogan, N. (2011). Isolation of dermatophytes from dogs and cats with suspected dermatophytosis in Western Turkey. *Preventive veterinary medicine*, 98(1), 46–51. <https://doi.org/10.1016/j.prevetmed.2010.11.003>